

Függelék

REPERTÓRIUMOK

IFJÚMUNKÁS 1969–1980

1969

4. Matekoviccs János: *Gyári öröm, gyári gond*. Felmérés egy váradai gyárban (IEMIS). Kötődés a közösséghez, példaképek, vágyak, jövőképek. A munka. Nemzeti kérdések. Mit tenne a kérdezett, ha vezető lenne? Szórakozás, kultúra. (A felmérés utáni következtetéseket sorozatban közölte. További megjelenések az 5., 6., 7., 8., 9., 10. és 11. lapszámokban.)
7. Ferenczy Lajos Tibor: *Levél Galacról*. Személyes hangú élménybeszámoló a hatalmas kombinátról.
9. Jakab Péter: „*Életem, Segesvár*.” Vallomások egy városról, „riportosan”. A vár. Nemzetiségek egymás mellett. Ipar. Fiatalok.
16. Barabás Endre: *Urbanisztika: technikával a természetesség felé?* Tudományos publicisztika. Milyen tudomány az architektúra? Merre vezet a házgyári technológia?
19. Vajnovszki Kázmér: *A város. Összeállítás az Őszülő XX. század sorozat részeként. Múlt–jelen–jövendő*.
22. Kovács Nemere: *Nem bombasújtotta rom*. Cikk. A műemlékvédelem szükségessége. A szentbenedeki kastély pusztulása.
23. Vajnovszki Kázmér: *Jó utat! (Őszülő XX. század sorozatban.)* Útjaink, közlekedésünk holnap és holnapután. Meg valamicske múlt.
35. Barabás Endre: *Miút a háztetőn?* Tudományos publicisztika. Lesz-e tetőközlekedés, a mindenféle alul- és felüljárók után? „Előnyök” és gondok.
- 39.-s -a: *Temesvár 700 esztendeje*. Cikk. Évfordulós anyag. Pár név a múltból. Mai méretek
44. Gálfalvi György: *Indulat*. Riport arról, hogy a rohamosan fejlődő Kézdivásárhelyen az iparosodás megbolygatja a régi rendet.

1970

- 1–2.***: *Vigula Lajos szerencséje?* Egy egyetemista nyer 130 ezer lejt. A riport leírja: miként változik meg a pénzes fiú körül a világ. Igazságtalanságok, vádaskodások.
- 1–2.***: *Nagybányai éjszaka*. Riport. Részegek cukrászdában, vendéglőben, legényszálláson, mindenütt.
3. Kovács Erzsébet: *Nézők az intézetben*. Riport. Pillantás a javítóintézet kapuja mögé.
4. Kovács Erzsébet: *Lógósok*. Riport. Fiatalok, akik nem tudnak megülni a munkahelyükön, nem lelik helyüket az életben. Folytatása az 5. és a 8. számban.
6. Kocsis István: *Lógósok*. Új szerző száll be a riportba.
14. Kovács Erzsébet: *Lotru közkatona*. Riport. Munkatelep, munka, történetek.
14. Wagner István: *Gyepszél*. Cikk. Kiss Lajos vértanú emléke Szalontán.
22. Tar Károly: *Összeszorított fogú város*. Riport az árvíz utáni Szatmárról.
22. Gálfalvi György: *Ostromlott félsziget*. Riport. Galac és az árvíz.
44. Kerekes Árpád: *A néma trubadúr*. Riport. A temesvári építkezési tröszt legényszállításai. Rendetlenség, rendbontás. Mi mindenre képesek a fiúk? Mit nem tesznek meg a vezetők?
49. Lázár László: *Hogy a kultúra Enyeden?* Cikksorozat, kérdőíves felmérés alapján. Próbálkozás a teljes számbavételre: mozi, irodalmi kör, klub, iskola, olvasás. (A sorozat további anyagai az 50., 51. lapszámokban.)
52. Domokos Eszter: *Lakáskulccsal a nyakukban*. Ankét. Lakónegyed, az átalakuló család. Telefon-gyerekek.

1971

2. Tar Károly: *Főnökök között*. Riport a *Szülőhelytől távol* sorozatban (ezzel indul). Egy vegyészévjárat tagjai Gh. Gheorghiu-Dej városban.
6. Tar Károly: *Bákói fogadó (Szülőhelytől távol)*. A Bákóba került magyarok, örömeik, gondjaik.
15. *** *Ígéret földje*. Fogadónapi beszámoló Zilahról. A fiatalok munkalehetőségeiről, az anyanyelvi oktatásról, a szilágysági pálinkáról, klubról, színházról és Adyról.
17. Tar Károly: *Óriásgyökér (Szülőhelytől távol)*. Galaci magyarokról.
20. Kovács Nemere, Molnár Erzsébet, Tar Károly: *Ingázók*. Összeállítás e világlelenségről. Be a városba, ki a falura, és a kapu: a pályaudvar.
24. Müller Ferenc: *Le Corbusier*. Összeállítás e rendkívüli építészről (a *Kilátóban*). Pályakép, munkáiról.
26. Ferencz S. István: *A város felé*. Riport. Megmozdult a csíki világ. Gyárak, az ipar „hajthatatlansága”. Fegyelem. Műkedvelés.
27. Orbán Ferenc: *Megbolydult világ*. Balánbányai riport. Világ a föld alatt. Harc a „felemelkedésért”. Múlt és jövő. Fiatalok. Pénz. Idő. (A sorozat további írásai: 28., 29., 30., 31).

1972

2. Nits Árpád: *Kereskedők utódai*. Riport Focșani-ról. Határkő. Saligny. Fiatalok, lakásavatás – minden jó, ha a vége jó.
24. Tar Károly: *Csendes évfordulók*. Cikk. 350 éves a Bethlen-kollégium. Nagy hagyományok, kisváros.
31. Tar Károly: *Új városaink*. (Riport) sorozat I. része. Dr. Petru Groza város. Ipar, hazafias munka, csend. Emberek – mindenünnen.
33. Elekes Ferenc: *Dunaparti emlékek*. Orsováról, a fenti sorozat részeként. Egyformaság. Emlékezés. Ez az I. rész. A II. részben (34. sz.) építkezés, történelem, lírai felhangokkal.
35. Elekes Ferenc: *Amikor virágzik az akác (Új városaink)*. Motru. Szép város, még szebb jövővel, múlt nélkül. Lira – lásd fennebb.
35. téka [Tar Károly]: Indítja a *Váraink* sorozatot. Beharangozás. Csak a városokról szólókat fogom kiemelni.
36. Tar Károly: *Vegyészek városa*. A sorozatban, Gh. Gheorghiu-Dej városról. Riportos líra. Az írás II. részében (37. sz.) számok, számok, nagy számok.
37. Gyulai Pál: *Segesvár (Váraink)*. Leírás, kevés történelem.
39. téka [Tar Károly]: *Suceava (Váraink)*. Leírás, kevés történelem.
41. Gyulai Pál: *Az aradi vár (Váraink)*.
44. Domokos Eszter: *A nomádság végnapjai I*. Riport ingázó fiatalokról. Kelés hajnali háromkor, vonat. Barakkalakás. Jó lenne egy igazi munkásszállás.
45. Gyulai Pál: *Neamț (Váraink)*
47. Gyulai Pál: *Szatmár vára (Váraink)*
48. Tar Károly: *Neve: Győzelem (Új városaink)*. Riportos líra, mint előbb.
51. Kabai Béla: *Aranyőrző Gyula vára (Váraink)*

1973

1. Vajnovszki Vince: *Húszéves város tizenéves szemmel*. Cikk. Gh. Gheorghiu-Dej municípium a 20. évfordulón. Jelzések – s nem több – egy városról, ahol az átlagéletkor 27 év.
5. Domokos Eszter: *A nomádság végnapjai II*. Riport a temesvári Ipari Építkezési Tröszt városzéli munkásszállásairól, különös tekintettel az étkezésre.
6. Zsehránszky István: *Szeretném, ha...* Sepsiszentgyörgyön is lenne ifjúsági klub
6. Kerekes Árpád: *Foldozás helyett jövőnek építés*. Beszélgetés Sebestyén György építészmérnökkel (ISART – Bukarest) a korszerű területrendezésről. Az elnéptelenedő falu. A közép nagyságú (félmillió) városok hiánya. A Prahova völgye. Háztáji az erkélyen.
8. Kovács Nemere, Matekovics János, Nits Árpád, Zsehránszky István: *Klubot szerzünk*. A fogadónapi beszélgetések „jegyzőkönyve”. Beindul az ifjúsági klub.
15. Klacsmányi Sándor: *Nekik szól legerősebben*. Röpké látogatás a Máramarosszigeti Faipari Vállalat munkásszállásán. Az otthonossághoz a szép bútorzat nem elég.

15. Kovács Nemere: Molnár Erzsébet: *Mire költöd a fizetésed?* Cikkek. Többnyire a szülőktől távol élő, szatmári és tordai fiatalok mondják el, hogyan (nem) osztják be a pénzt.
17. Ács László: *Fiatal a fiatalhoz húz.* Cikk. Az iparosodó Zilahról. Meg a Szilágyságról. Általánosságok.
17. Koppány Károly: *Deltai kapu.* Tulceán minden új – a Dunát kivéve.
23. Molnár Erzsébet: *Elfirkált leányszállás.* A margittai Ruhagyár szállását az átadási határidő eltelte után – kezdik építeni.
23. Elekes Ferenc: *Árvák és jegenyék.* Riport a balázsfalvi öregek otthonáról és a gyermekházzal.
24. Zsehránszky István: *Gyökérverés.* Riport (sorozat, folytatás: 25., 26.) A csíki ingázók. Szabad idő. Család. Gyarapodás.
24. Tar Károly: *A néma Trubadúr.* Riport. A két év előttihez képest csendes az építők legényszállásának a környéke. A milicista még mindig nem „fölösleges”.
32. Tar Károly: *1000 kilométer a Dunán.* Riportsorozatának első 3 írása (33., 34. sz.) Orsovát és Drobeta-Turnu Severint mutatja be.
36. Domokos Eszter: *Valaki győzni akar.* Nagydisznódi riport. Textilművek munkásszállása. Albérlők.
38. Domokos Eszter: *Kiből lesz bányászfeleség?* Riport. Legények és lányok. Kocs-mák és mozi. Gondtalan KISZ-titkár.
46. Tar Károly: *Ahogy én látom a városiasodást.* Publicisztika. Mit jelöl a fogalom? Falusi és városi. Viselkedési hiányjelek. Ki neveli az új városlakókat? Az ingázókat? A legényszállások lakóit? Felhívás vitára.
48. Sütő István: *Váróterem (Ál)* riport Sepsiszentgyörgyre került falusi fiatalokról.
49. Zsehránszky István: *Hogyan ne városiasodjunk?* (Ahogy én látom – felcím.) Cikk. A városiasodás 360 fokos kört jelent – ebben 1 fok a viselkedés. De a viselkedés: szintézis. Ehhez is hozzájárul(hat) a városiasodás. Kik nem segítenek ifjúsági klubokat létesíteni?

1974

2. Zsehránszky István: *Ha nem néz a Böbös.* Riport városon dolgozó, könnyűipari munkásokról Csíkszeredában. Kialakulatlan, felemás munkamorál. (Városiasodás-vita *Erős mágnes a város* felcímmel.)
2. *** *Mi maradunk...* Beszélgetés egy faluról ingázó hőerőművi szakmunkással Marosnémetin. Hozzászólás. (Városiasodás)
2. Lőrincz Árpád: *Nem történhet vezényszóra...* Általános vélekedések rövid hangoztatása a vitakérdések kapcsán. (Városiasodás)
2. Sz. Szabó Gyula: *Fagyponat alatt.* Városba került falusi fiatalok nevelése mellett a falun maradtak nevelésére is gondoljunk. Hozzászólás. (Városiasodás)
2. Tar Károly: *„Keresem a kinyeremet.”* Egy falusi parasztcsalád öt gyermekének városra kerülése riportosan elmesélve. (Városiasodás)
3. Kovács Nemere: *Gyakornokok gyára.* Riportos cikk ipartelepítési gondokról. Kitér a Zilahra özönlő vidékiek munka- és életkörülményeire is. (Városiasodás)
4. Feleki István: *Viselkedjünk.* Rövid hozzászólás a helyes viselkedésformák fontosságáról. (Városiasodás)
4. Kovács Nemere: *Neveket nem mondok...* Fiatal, nagyvárosból kisvárosba kerülő értelmiségi házaspár környezetváltási problémáiról. Vallomások riport. (Városiasodás)
4. Sági László: *Flegmatikus pofalemez.* Anyagiak mellett az etikai tényezők fontossága. Rövid hozzászólás. (Városiasodás)
5. Elekes Ferenc: *Nézem a naptárt.* Jegyzet a marosvásárhelyi vegyikombinát legényszállásának építési üteméről. (Építsünk otthont-akció)
5. Tar Károly: *Tavalyi gond – idej ígéret.* Gyulafehérvári Felszerelésgyár legényszállásának építési üteméről. (Építsünk otthont)
5. Kovács Nemere: *Hónapról hónapra.* Jegyzet Szeben megyei munkásszállástelepeiről. (Építsünk otthont)
5. Molnár Erzsébet: *Új papírok.* Nagyvárad Műanyaggyár leányszállásának építkezési üteméről. (Építsünk otthont)
5. Nits Árpád: *Megszámolták-e a kanyarokat?* Riport a városiasodó hétfalusi csán-gók szeszfogyasztásáról és arról, ami ezzel jár. (Városiasodás)
5. Kenneth B. Clark: *Fekete gettó, avagy a hatalom dilemmái.* Részletek a néger szerző nagy hírű szociológiai könyvéből. Harlem lakosságának szociális problémáiról. (Folytatása: 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17. számokban.)

6. Cseke Gábor: *Nemcsak a lovakat szerettem*. Vallomásos riport egy dálnoki származású, Kézdivásárhelyen élő autóbuszsofőr városiasodásának belső erővonalairól. Befejezése a 7. számban (*Városiasodás*)
6. Birtalan Cecília: „*Vesz apád egy jó kapát*”. Rövid hozzászólás a falusi életmódot lenézők gesztusairól. (*Városiasodás*)
7. Füzesi Gábor: *Ahány fiatal...* Riport a brassói megyei KISZ-bizottság ifjúsági gondokban való tájékozottságáról. Fő helyen a városba frissen kerültek és a diákifjúság gondjai.
7. Juhász András: *Gyanús*. Hozzászólás a városba szakadt, hazalátogató falusi fiatalok feltűnősködéseiről. (*Városiasodás*)
8. Lázár László: „*Még nem végeztem...*” Vallomásos riport egy városba települt falusi származású munkás élményeiről. (*Városiasodás*)
10. Molnár Erzsébet: *Álmomban otthon járok*. Riport. Városba vetődött munkáslányok életformaváltásuk motivációiról. (*Városiasodás*)
12. Elekes Ferenc: *Hosszadalmas apróságok*. Munkásszállásépítési beszámoló, Marosvásárhely. (*Építsünk otthont*)
12. Tar Károly: *Hol az exkavátor?* Munkásszállásépítési beszámoló, Gyulafehérvár. (*Építsünk otthont*)
12. Kovács Nemere: *Az idő pénz!* Munkásszállásépítési beszámoló, Szeben. (*Építsünk otthont*)
12. Molnár Erzsébet: *Még némi papír*. Munkásszállásépítkezési beszámoló, Nagyvárad. (*Építsünk otthont*)
12. Balázs Mária: *Előítéletek*. Vitahozzászólás, a városinak is nehéz a beözönlő falusiakat elviselni. (*Városiasodás*)
12. Székely Ferenc: *Olyan nagy lenne az a szakadék?* Vitahozzászólás. Falun is érdemes élni. (*Városiasodás*)
12. Lajos Sándor: *Mit tehetünk?* Vitahozzászólás. Általánosságok a nevelés fontosságáról. (*Városiasodás*)
13. Bazsó Zsigmond: *Fiúk, ki tud kaszálni?* Kalotaszegről városra ingázók viselkedése odahaza. Riport. (*Városiasodás*)
13. Elekes Ferenc: *Hazajárok vendégségbe*. Riport. Ingázó fiatal viselkedési motívációja. (*Városiasodás*)
14. Varga Sándor: *Lépcsők*. Vitahozzászólás, a városba kerülők különböző generációi közötti különbségekről. (*Városiasodás*)
15. Tar Károly: *Csak...* (Három kérdés Várfalváról). Riport. Ügyelnünk kell a falu urbanizációjára is. (*Városiasodás*)
15. Kovács Nemere: *Egyenes gerincek*. A falusi iskola szerepe az urbanizációra való lelki felkészítésben. (*Városiasodás*)
17. Elekes Ferenc: *Halk szavú dicséret*. Munkásszállásépítés, Marosvásárhely. (*Építsünk otthont*)
17. Kovács Nemere: *A minisztériumon a sor*. Munkásszállás, Szeben, (*Építsünk otthont*)
17. Tar Károly: *Mit esznek a zsaluk?* Munkásszállás, Gyulafehérvár. (*Építsünk otthont*)
17. Molnár Erzsébet: *Szabályszerű huzavona*. Munkásszállás, Nagyvárad. (*Építsünk otthont*)
19. Szabó Ferenc: *Ilyen az olvasó*. Hozzászóló elmélkedés a városi élet „szabadoságáról”. (*Városiasodás*)
20. *** *Történetek a buszmegállóban*. Zongor Erzsébet (*Ki a falusi?*) és Juhász András (*Önkéntes várakozó*) életképei a viselkedésről. (*Városiasodás*)
22. (molnár): *Szembesítés*. Munkásszállásépítési beszámoló, Nagyvárad. (*Építsünk otthont*)
22. Nyikó Ferenc: *Fényes hír*. Munkásszállásépítés, Marosvásárhely. (*Építsünk otthont*)
22. Kovács Nemere: *Megtört a jég*. Munkásszállásépítés, Szeben. (*Építsünk otthont*)
22. R. László Ferenc – Tar Károly: *E-15 (E=Európa)*. Riport Bánffyhunyard urbanizációs feltételeiről. Az ott dolgozó fiatalok. (*Városiasodás*)
22. Baranyai Attila: *Mégis beilleszkedett*. Vitahozzászólás, városra került fiatal önvallomása. (*Városiasodás*)
22. Máthé András: *Megállj, pajtás!* Vitahozzászólás; ne fordítsunk hátat a falunak. (*Városiasodás*)

25. Tar Károly: *Borúra – derű.* Munkásszállásépítés, Gyulafehérvár. (*Építsünk otthon*)
27. Molnár Erzsébet: *Ígéret volt – fedezet nélkül?* Munkásszállásépítés, Nagyvárad. (*Építsünk otthon*)
27. Bodó Barna: *Rendszerint elkészül.* Riport a műépítész szerepéről az urbánus környezet kialakításában. Mi lesz egy tervből, míg megvalósul.
31. Kovács Nemere: *Ma is jöttek harmincan.* Munkásszállásépítés, Szeben. (*Építsünk otthon*)
32. Tar Károly: *Egy csokor újdonság.* Munkásszállásépítés, Gyulafehérvár. (*Építsünk otthon*)
32. Tar Károly: *1000 km a Kárpátokban.* Riportsorozat – 31, 32, 33, 34, 35, 37, 40. számokban –, egyes részekben városi élettel kapcsolatos részutalások, erős turisztikai felhangokkal.
35. Molnár Erzsébet: *Mit tettél?* Munkásszállásépítés, Nagyvárad. (*Építsünk otthon*)
36. Elekes Ferenc: *A jobb és a bal.* Munkásszállásépítés, Marosvásárhely. (*Építsünk otthon*)
45. Elekes Ferenc: *Ott lent fűtülnek a fiúk.* Riport egy székelyudvarhelyi munkásszállás mindennapi furcsaságairól.
46. Tar Károly: *Mi legyen a sárral?* Munkásszállásépítés, Marosvásárhely. (*Építsünk otthon*)
46. Ács László: *A beköltözés gondjai.* Munkásszállásépítés, Nagyvárad. (*Építsünk otthon*)
46. Molnár Erzsébet: *Nem az ára számít.* Munkásszállásépítés, Szeben. (*Építsünk otthon*)
46. Kovács Nemere: *Így alakult...* Munkásszállásépítés, Gyulafehérvár. (*Építsünk otthon*)
47. Kovács Nemere: *Az utak összefutnak.* Bákói riport.

1975

3. Tar Károly: *Pjotruska-fényben.* Riport Karácsony Benó városáról, Gyulafehérvárról. (*Regények színhelyén* sorozat)
- 4-5. *** *Erős mágnes a város.* Vita az urbanizáció szociológiai, pszichológiai, pedagógiai, művelődési gondjairól. Résztvevők: Aluaş Ion, Balogh András, Balogh Ferenc, Csép József, Fey László, Komoróczy Zoltán, Negulescu Ágnes, Pap Edit, dr. Pap István, Simó Sándor.
4. Kovács Nemere: *Ablak a városra.* Riport a fejlődő Szilágycsehről.
6. Molnár Erzsébet: *Fedél, szállás, otthon.* Munkásszállásépítés, Nagyvárad. (*Építsünk otthon*)
6. Elekes Ferenc: *Ki itt belépsz.* Munkásszállásépítés, Marosvásárhely. (*Építsünk otthon*)
10. Tar Károly: *Két emlékház között.* Riport a fejlődő Naszódóról.
10. Elekes Ferenc: *A város jelei.* Ditró városiasodásának problémái.
10. Cseke Gábor: *Ha fizikus lennék...* Măgurelei riport, az Országos Fizikai Központ campusáról.
14. Tar Károly: *Merre van a Sánta angyalok utcája?* Riport Kolozsvárról. (*Regények színhelyén*)
19. Molnár Erzsébet: *Köszönjük, jól élünk!* Munkásszállás, Nagyvárad. (*Építsünk otthon*)
21. Tar Károly: *Arcukról ismerős bajnokok.* Munkásszállás mindennapjai, Kolozsvár. (*Építsünk otthon*)
21. Mirk László: *Névvel, név nélkül.* Riport a brassói Emberség tanácsáról. Orvos, aktivista, pszichológus, milicista, tanár együttműködése. Esetek.
23. Tar Károly: *Kincses város és a diákok.* Riport. Kolozsvár egynegyede tanul. A jövőre készülők látják Kós Károlyt, Ciupe mestert, Balogh Edgárt, Camil Muresant. És az írókat-költőket. Csak tudjunk kérdezni. Mondd, hol voltál? Vallo-másos tanácsok.
25. Mirk László: *Ez már a harmadik.* Munkásszállásépítés, Vlahica. (*Építsünk otthon*)
27. Tar Károly: *Tessék odafigyelni.* Közös kísérlet (a lap és a székelyudvarhelyi illetékesek megegyezésével) a városiasodási kérdésekben követendő módszerek, a gyakorlati teendők feltárására. (*Városiasodás – Homo urbanus*)

34. Kovács Nemere: *Minden a helyére kerül.* Riport Bethlen urbanizációs távlatairól. (*Feltörekvő vidékek* – sorozat)
36. Bodó Barna – Tar Károly: *Parázs a hamu alatt.* Zombolya és a fiatalok. Riport.
37. Mirk László: *Emberek lázban.* Összetartó varsági fiatalok Székelyudvarhelyen (*Homo urbanus*). A városiasodási „laboratórium”-ról.
37. Molnár H. Lajos: *A szabadidő nem pénz.* Felmérés: mit csinálnak a legszívesebben a fiatalok? Nehéz kérdés. Utolsó helyen a továbbtanulás. Számtalan és változatos igények. „Érvénytelen óhajok.” Hát a barátokkal. (*A pszichológus kabinetjéből* felcím)
38. Molnár H. Lajos: *Miért iszik?* Az előbbi számban elkezdett felmérési ismertetés folytatása. Iszik: alkalomadtán, fogadásból, „az első pohár kimondottan rosszul esik, de aztán...”, az asszony miatt, „azért nem vagyok részeges”...
38. Mirk László: *Kórházban felejtve.* Egy ifjú betegről mindenki elfeledkezik – illetve csak a munkatársak. Kisriport.
39. Molnár Erzsébet: *Varrónő – Múzeum: 1–0.* Az ingázóknak a város – ablak a nagyvilágra. Lányok, fiatalasszonyok kerülnek a KISZ-tevékenységbe. Falusi ingázók egyesületei. Korszerű szállás – korszerűtlen feltételek.
40. Cseke Gábor: *A függöny előtt.* Riport Borsabánya sajátos életviteléről. (*Feltörekvő vidékek*)
40. Bodó Barna: *Mennek... fenyegetnek.* Munkásszállásépítés, Arad. (*Építsünk otthont*)
41. Molnár Erzsébet: *A sietség két szárnya.* Munkásszállásépítés, Élesd. (*Építsünk otthont*)
44. Kovács Nemere: *A szerencsés 13-as.* Munkásszállásépítés, Kolozsvár. (*Építsünk otthont*)
44. Tar Károly: *A Hársfa utcai két ház titka.* Munkásszállásépítés, Enyed. (*Építsünk otthont*)
44. – bodó – *Takaró a parketten.* Munkásszállás, Temesvár. (*Építsünk otthont*)
44. Molnár Erzsébet: *Hirdetések.* Munkásszállás, Nagyvárad. (*Építsünk otthont*)
47. Kovács Nemere: *Nyomozás a milícián.* Cikk a Székelyudvarhelyre kerülő fiatalok deviáns viselkedéséről. (*Homo urbanus*)
47. Tar Károly: *Gondok és vágyak.* Cikk székelyudvarhelyi urbanizációs akciókról. (*Homo urbanus*)
48. Tar Károly: *Mócvideki utakon.* Kisriport Abrudbányáról. (*Feltörekvő vidékek*)
50. Kovács Nemere: *Nem fogunk ráismerni* Krasznára, a szilágysági községre. Riport. (*Feltörekvő vidékek*)
51. Nemes László: *Szingapur – sűrített világ.* Egy valamikori hajós feljegyzéseiből. (*Híres városok*)

1976

1. Molnár Erzsébet: *Gyár a faluszélen.* Kisriport. 26 millió Börvely községfejlesztésére. Az üzem is besegít.
1. Kovács Nemere: *Egyesek már megtalálták a múzeumot.* Látogató csalogató, bemutató cikk a székelyudvarhelyi múzeumból. (*Homo urbanus*)
1. Nemes László: *Pireusz – az ígéretes előszoba.* (*Híres városok*)
3. Molnár Erzsébet: *A leányszállás hétköznapijai.* Szép a váradi textilesek szállása. Cikk. (*Építsünk otthont*)
3. Kerekes Árpád – Koppány Károly: *Alakuló rendszerességek.* A változó Vista. Területrendezés Kalotaszegen.
3. Nemes László: *Bejrút – az öngyilkos város.* (*Híres városok*)
4. Tar Károly: *Új utcát nyitnak.* Területrendezés Bálványosváralján.
4. Mirk László: *A kapusnál a kulcs.* Lenne teendő elég a gergyószentmiklósi ifjúsági szálláson. (*Építsünk otthont*)
6. Bodó Barna: *Hivő hitetlenek.* Riport az ember- és közösségépítésről. Újkeresztények. Meghátráló közösség.
8. Bodó Barna: *Kik húzogatják a vészféket?* Riport ingázó fiatalok téblábolásáról és piálgtásairól műszakvége és vonatindulások között. Ingázók klubja kellene, hely lenne hozzá.
9. Bodó Barna: *Jóska holnap is bejön.* Székelyudvarhelyi ingázók lehetőségei – diszkó, mozi, kultúrház, klub – és lehetetlenségei. (*Homo urbanus*)

10. Tar Károly: *Medgyesi barátságok*. Riport egy nyelven három nemzetiségről.
11. Tar Károly: *Parajdi térkép*. Riport a városiasodó faluról. A való és a lehetőségek.
11. Bodó Barna: *Jerikótól a jövő poliszáig*. Ismeretterjesztő cikksorozat (folytatás a 12., 13. számokban) a városiasodás jelenségéről, különös figyelemmel Temesvárra. Történeti visszatekintés. Mitől szép egy város? Külső és belső szépségek. Mi lesz a természettel? Mi jellemzi korunk építészét? Le Corbusier „lakógépe”. Közlekedés. A városok „szíve”.
15. Kovács Nemere: *Így élünk*. Riport szálláson és albérletben lakó falusi származású fiatalokról. Több szállás kellene.
24. Szentí Csaba: *Egy nap Piatra Neamți-on*. Mozaikképek: tervezők, házasságkötőterem, klub.
26. Tar Károly: *Életünk: A Tordához tartozó Aranyospolyán rangosodása*, Kiss János regényének apropóján. (*Regények színhelyén*)
27. Mirk László: *Akiket magukra hagytak*. Szálláslakók és a KISZ, Sepsiszentgyörgy. (*Építésünk otthont*)
27. Tar Károly: *Salcián van könyvesbolt*. Zaharia Stancu szülőfalujában. (*Regények színhelyén*)
42. Bodó Barna: *A 8-as szoba lakója*. Riport egy magára hagyott árva fiúról. Munkatársak, KISZ semmit sem tud a gondjairól.
48. *** *Mi újság az otthonunkban?* Összeállítás gyergyószentmiklósi (Cseke Gábor), kolozsvári (Kovács Nemere) és temesvári (Bodó Barna) munkásszállásokról.

1977

14. Kovács Nemere: *Mócs útja*. Vallomások egy mezősegi falu rangosodásáról. (*Feltörekvő vidékek*)
14. Tar Károly: *Gyalu még nem város*. Cikk: Történelem, a városiasodás jegyei. (*Feltörekvő vidékek*)
18. Tar Károly: „...Körülöttem ma épülő holnap.” Riport Szatmárról Zimán József könyvének apropóján. (*Regények színhelyén*)
21. Bodó Barna: *Nyereg a tetőn*. Riport egy halmi építkezésről, és az égbekiáltó felelőtlenségekről.
24. Bodó Barna: *A hetedik*. A városiasodó Rékás.
30. Bodó Barna: *Barátok nélkül*. Riport a temesvári építőmunkások otthontalanságáról. Utcai klubélet, piálás, mindenféle lazások.
31. Bodó Barna: *A legnagyobb kikötőnk*. Cikk a konstancai kikötőről.
33. Bodó Barna: *A legnagyobb bánya*. Lupényről és a bányáról. Múlt és jelen. Cikk.
35. Kovács Nemere – Mirk László: *Barangolás Erdővidéken*. Barót, Vargyas; festett bútorok, művelődés.
41. Kovács Nemere: *A legrégebb településünk*. Botoșani – város és megye. Körkép.
42. Molnár Erzsébet: *A legritkább virág hona*. Félixfürdőről és Váradról.
45. Molnár H. Lajos: *A mesterségem címere*. Cikksorozat a mai Kőműves Kelemenekről. Végigmegegy egy építkezés időbeli fázisain a tervezéstől a belső munkálattokig. (Folytatása a 47., 50.; 1978/1., 4., 10.) Mi minden kell a jó munkához?
46. Kovács Nemere: *A legellentmondásosabb tájegység ma*. Adatok, általánosságok a megújuló Szilágyságról.
48. Tar Károly: *A legszebb rakpart*. Galacról, az épülő városról, kikötőről, sportlétesítményekről.
- 51–52. Molnár Erzsébet: *A legutoljára felszabadult város*. Nagykárolyról, kevés történelem, jövőbe futó jelen.
- 51–52. Bodó Barna: *Merészebben kell számolni*. Riport egy munkásszállás életéről. Gondnok okozta gondok. Ki áll a tapasztalatlan szálláslakók mellé? Otthontalanság.

1978

5. Molnár Erzsébet: *Lyuk az ajtón*. Képek egy váradi munkásszállásról.
5. Molnár H. Lajos: *Durrdefekt plusz egy mosoly*. Riport a marosvásárhelyi taxis lányokról. Mivel jár a nők taxiba ültetése? „Sajátos” rendelések. A lányok sem

- angyalok. A közösség megmérgettik és könnyűnek találtatik. (Folytatás a 6. és 7. számokban.)
6. Tar Károly: *A legkeletibb országrészben*. Sulináról és a Deltáról.
11. Molnár H. Lajos: *Mászunk a villához?* Cikk a segesvári szabad szombatokról. A KISZ-es magyarázódik.
13. Bodó Barna: *A legrégebben villamosított városunk*. Beszélgetések a temesvári Műegyetem és az Áramszolgáltatási Vállalat energetikusaival múlttól, jelenről, jövőről.
13. Mészáros János: *A térkultúráról*. Ismeretterjesztő cikk. Külső és belső tér. Az építészet lényege. Mit tehet a tervező?
14. Tar Károly: *Embereket közelítő technika*. Ilyen és olyan köpenyesek. Munkás-mérnök kapcsolatok. Ember-gép-termék hármás.
16. Tar Károly: *A legmagasabb ház* Szatmáron és annak építői.
20. Molnár H. Lajos: *Rendfenntartás és fegyelem*. Riport egy szebeni szállásról, illetve a nevelésről és átnevelésről.
26. Molnár H. Lajos: *A legjellemzőbb leg nyomában*. Besztercei riport a városról – legelső agyműtét(?), gótika, szobor, bikkfaféjű műépítészek, fejlődési ritmus, nemzetiségek kavardása.
27. Bodó Barna: *Szabad idő*. Interjú dr. Albert Ferenc professzossal. Felelőségek, kereslet-kínálat, mióta gond a szabad idő, és a fiatalok?
30. Tar Károly: *Száznál több válasz*. Cikksorozat (folytatás a 31., 32. számokban) a mozgalmi emberek időbeosztásáról. Egy hét tükre. Sok KISZ-munka, tanulás, kevés kultúra és közösségi időöltés. Egy aktivista portréja.
30. Molnár H. Lajos: *Panaszok, szagok és különböző emberek*. Riport egy panaszos levél nyomán. Ki épít szállást – igazít – az építőknek?
33. Kovács Nemere: *Szilágysomlyói értékek*. Riport(?) egy fejlődő városkáról. Ipar, lakások, kultúr-dekád.
40. Molnár Erzsébet: *Barátkozás*. Pillanatkép egy szatmári szállásról: szárító nincs, a zuhanyozó hiányzik, nincs hol eltölteni a szabad időt...
42. Kovács Nemere: *Szabad szombatok*. Kirándulások és gyári sportélet „fellendülése” a kolozsvári Carbochimben.
43. Tar Károly: *Tisztelet a takarítónak*. Közvetlen környezetünk. A piszok – erkölcsi ügy.
44. Kovács Nemere: *Zilah építése*. Új utak, gyárok, lakótelepek. „Egy kézre dolgozó” építők.
46. Mucsi Ágnes – Cseke Vanda – Cseh Katalin – Kovács Nemere: *Ingázók*. Zilahi hegesztő, diáklány, fonónő és agrárszaki vallomásai.
47. *** *Csíkszereda, 1968–1978*. Összeállítás – portrék, kisriportok, beszámolók – Mirk László, Nits Árpád, Zsehránszky István, D. Harasztosi Éva tollából.
48. Bodó Barna: *„Elment napok” nyomában*. Aradi licisták között végzett anketéről, hogy miként telik az idő. Reális önértékelés, rossz időbeosztás, véletlenszerűségek, a család alig van együtt, mit tesz a KISZ?

1979

2. Koppány Károly: *Pontosan, tisztán*. Mi van az állomásokon és a vonatokban? (*Tisztelet a takarítónak*) Folytatása a 3. számban.
5. Kovács Nemere – Tüzes Bálint: *Othon a bentlakásban*. Kolozsvári diákszállókról. Véleménycsokor egy cikkben: alkalmazkodás, nevelatlenség, szabályzat.
6. Stanik István: *Akik megtértek*. Riport. A fanatikus, torzító hit és az emiatt tönkrement életek. Hogy ne legyen annyi telebeszélő fő.
12. R. László Ferenc: *Hiszékeny fiatalok*. Riport. Aki nem hisz a darwini tanoknak, a tananyagoknak. Rafinált toborzó módszerek. Osztályfőnöki figyelmeztetés – más semmi.
13. Molnár Erzsébet: *Írástudó analfabéták*. Riport. Egyes családokban szexről beszélgetni tabu. Felelőtlen fiúk, mulya lányok, világra pottyant gyerekek. Van-e felelős?
14. Cseke Gábor: *Ki az úr a (ház)gyárban?* A brassóiak újfajta házelemeket gyártanak. Vallomások az építőmunkáról.
15. Mirk László: *Önkéntes ifjúságkutatók*. Interjú. Tízéves a brassói ifjúságkutató-intézeti fiók. Számvetés: vizsgálták a szakmai beilleszkedést, a munkaerővándorlást. Gyakorlati haszna is volt munkájuknak.

15. Létay László: *Modern építészeti*. Tudományos cikksorozat – szépen illusztrálva – olyan építészegeknél, akik a legújabb irányzatok elindítói vagy kiemelkedő képviselői. „Naprakész” tájékoztatás. A sorozat foglalkozik Luis Khan (15. sz.), Robert Venturi (16.), Taller de Arquitectura (barcelonai csoport – 17.), Kisho Noriaki Kurokawa (18.), James Stirling (20.), John Portman (22.), Moshe Safdie (23.), Piano and Rogers (24.) és a fiatal japán építészek (27.) munkásságával, valamint új hazai irányzatokkal (28.).
22. Stanik István: *Délutánosok délelőtt*. Riport. Lötyögés a városban, bár – zaj, könyvtár – csend, múzeum – sok levegő, klubok.
22. Nits Árpád: *Napfogyatkozás a klubban*. Cikk a szatmári ifjúsági klubról, ahol a panaszok mellett szép dolgok is vannak.
23. Bodó Barna: *Kétarcú város*. Beszélgetés Temesvár „főtakarítójával”. (*Tisztelet a takarítónak*)
26. Tüzes Bálint: *Szebeni állványok*. Székelyek Szebenben. Restaurálás – külső állványok. „Belső állványok”, avagy emberépítés.
27. Kovács Nemere – Mirk László: *„Észak-Moldvából jelentjük.”* Botoșani-ból, Făl-ticeni-ből, Leșu Ursului-ból, Suceaváról. Sokat markol...
29. Bodó Barna: *Akkor készültünk*. Látélet egy végre rendes – aradi – szállásról.
33. Molnár H. Lajos: *Brigádosok a melegben, nem számítva a kutyát*. Riport a zilahai országos ifjúsági munkatelepről. Egy más Szilágyságért. Mitől ifjúsági egy munkatelep? Estebéd a szálláson. Üres CEC-könyvek. Nagy melózások. Egy csapatvezető.
36. Bodó Barna – Mirk László: *Vallomások a barátságról, közös sorsról, testvériségről*. Sepsiszentgyörgyi mozaikképek srácokról, bukaresti származású építészről, fiatal értelmiségiek összeforrott baráti csapatáról.
40. Bodó Barna: *Szórakozás – futószalagon*. Egy kilométeres átmérőjű körzetben húszegynéhány italozóhely Máramarosszigeten. Magas hőfokon üzemelnek. Az ifjúsági klub viszont pang.
42. Molnár H. Lajos: *Te vagy a végzetem?* Riportsorozat a házasságról, párválasztási érettségről, szerelemről. A legtöbb írásban városszociológus figyelmére is érdemesülő kérdések. (Folytatás: 43., 44., 45., 47., 48., 49., 50., 51., 52.; 1980/1., 2, 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 11., 12., 13., 14.).
51. Birtók József: *Călărași grafikonjai*. Klub a fiataloknak, acél, az acél után „futó” város, a város történetéből, értelmiség, szabad idő. (Folytatása 52.; 1980/1.).
52. Koppány Károly: *Négy száz négyzetméter viselkedés*. Interjú Bujusz Istvánnal, a váradi nyomdászok klubjának igazgatójával. Hajdani tánciskolától az egészségügyi tornáig. És viselkedés.

1980

3. Bodó Barna: *Volt egyszer egy vakáció*. Csak papíron létező vakációs programokról, nem működő vakációs klubokról és létező problémákról.
5. Bodó Barna: *Munkásszállás kötelekek*. Bajba jutott öt lány. Kik (nem) segítettek rajtuk? Együvé tartoznak-e a szálláslakók?
30. Lázár László: *Lesz legényszállás*. Az építők nehezen épülő szállásáról.
30. Bodó Barna: *Akik sosem unatkoznak*. Lupényi riport a bányászfeleségekről. Kert nincs a tömbházak körül, italbolt igen, a gyerek mehet, ahova akar. Rendetlenség a lakásokban, kikapások, délig alvó háziasszonyok. A kivételek nem feledtetik az előbbieket táborát. (Folytatása a 31., 32. számokban.)
30. Molnár H. Lajos: *Nem a kutya csibész*. Riport. A marosvásárhelyi Somostető negyedben üldözik a játszani vágyó gyermekeket – főleg – a nyugdíjasok. A törvényeket nem az olvasni nem tudó csöppségek, hanem az iskolázott idősebbek hágják át.
32. Kovács Nemere: *Egy nap a nagyáruházban*. Cikk a kolozsvári Centralról. Hatalmas forgalom. Megszólalnak a kiszolgálók. Kerül tolvaj is, de elkapják.
43. Bodó Barna: *Csendes éj Zilahon*. Riport egy városról, mely kinőtte régi – erkölcsei – önmagát, az új etikai rend kialakulása igencsak botladozik. Van dolga az éjszakai járőrnek. De míg a bicska zsebben marad, a rend öre szerint csendes az éj. (Folytatása a 44. számban.)

46. Molnár H. Lajos: „*Ott, túl a rácson...*” Újabb riportsorozat a javítóintézetesekről. A társadalom – közösség – és a deviancia. Az átnevelés. Az iskola. Rend, jól felszerelt tantermek, műhelyek. Az átnevelés stratégiája. Mi van a – pedáns – külszín mögött. (Folytatása: 47., 48., 49., 50., 51. és átnyúlik 1981-re.)

Összeállította Bodó Barna

UTUNK (1969–1978)

1969

17. Farkas Árpád: *Sánc és égálja* (Morfondírozás a kisváros szellemi életéről). Nem tudományos igényű írás. Gondolatpörgettyűk.

1970

45. Tóth Mária: *Városkép – 30 év múlva*. Beszámoló egy olyan kiállításról, amelyben bemutatják, mit fognak építeni Bukarestben az eljövendő ötéves terv szerint, ill. hogyan néz majd ki a főváros képe 2000-ben.

1971

21. Tamás Gáspár: *Egy növekvő kisváros mai gondjai*. Beszélgetés Ubornyai Mihállyal, Székelyudvarhely néptanácsának elnökével.
33. Békésy Károly: *Én édes szülővárosom* (Szemelvények a szerző *Életem története* c. munkájából). A múlt századi Kolozsvár irodalmi megjelenítése.

1972

38. Soltész József: *Albérlet*. Riport. Az egyes szám első személy végigjár néhány lakást és megismer néhány tulajdonost, albérletet keres.

1974

23. Csetri Elek: *Kolozsvár népességtörténete számokban*. Napocától Kolozsvár-Napocáig.
25. Imreh István: *A Kolozsvár városában megbúvó falu*. Történelmi elmélkedés arról, hogy Kolozsvár városában a faluhoz hasonló életvitel is folyt bizonyos „fertályokban”.
28. Csetri Elek: *Metamorphosis Koloswariensis*. „Alább – kvantitatív módszerrel – társadalmi változásait (ti. Kolozsvárnak) mérlegeljük, osztályok, rétegek, foglalkozási csoportok súlyát a középkortól napjainkig.”
30. Egyed Ákos: *Az újkori Kolozsvár képe*. Mit bontanak, mi épül – elsősorban – a XIX. századi Kolozsváron? Hogyan alakult a városkép?
31. Egyed Ákos: *Egy év az 1850-ből*. Az 1900-as év mindennapjai: demográfiai problémák, a gazdasági termelő bázis és szociális kérdések, építkezések; párizsi világiállítás, biciklizés, angol–búr háború, telefon.

1977

46. *** *Beszélgetés Constantin Crişan elvtárral, a kolozsvár-napocai municípiumi pártbizottság első titkárával, a municípium polgármesterével*. A város fejlődésének néhány irányvonala az elmúlt években. Távtatok. (Ipar.) Társadalmi, kulturális előrejelzések. Hogyan köszöntik a municípium dolgozói a választásokat, a párt Országos Konferenciáját, a Köztársaság 30. évfordulóját: tervtúlteljesítési vállalások. Az urbanisztikai fejlődés néhány alapvonala.

1978

16. Szenyei Sándor: *A színek városa*. Feketehalomról van szó, ahol virágot termesztenek és festékgár működik. Mindkettőről szól a riport néhány gondolata.
48. Mikó Ervin: *Gyulafehérvár*. Az egyesülés 60. évfordulóján jut eszébe a szerzőnek Gyulafehérvárról riportot írni. Nagy iramú fejlődés. Néhány adat. A riport alapja: beszélgetés Nicolae Roşu elvtárral, a municípiumi pártbizottság első titkárával.

KORUNK (1969–1979)

1969

2. Herédi Gusztáv: *Fény és árnyék Brassóban*. Irodalmi-szociográfiai séta Brassó városában és környékén.
4. Büchl Antal: *Delta városiasodásának útja*. Delta várossá válásának története.
4. Bleyer György: *Ingázás – urbanisztikai anomália*. Az ingázás elméleti-módszertani megközelítése.
5. Balázs Péter: *A Duna keleti kapujában*. Irodalmi leírás Galacról és azokról a családokról, amelyek a Székelyföldről, Partiumból és másfelől ide jönnek dolgozni.
8. Herédi Gusztáv: *Dés a nagyvilágban*. Bútorgyár Désen. Ez a tény alkalmat ad a szerzőnek arra, hogy visszpillantson a „régidők” fakitermelésére és bútorkészítésére. És: mit jelent egy modern üzem egy Dés-szerű városkában?
9. Kassay Miklós: *Gyergyószentmiklós – 1969*. Bemutató. Egy kis történelem – egy kis maiság. Egy kis kultúra. Egy kis oktatás. Néhány probléma.
12. Hermann Gusztáv: *Székelyudvarhely művészeti élete*. „Tárgyilagos ismertetést adunk közre egy kisváros [...] élénk művészeti életének százados előzményeiről.”

1970

2. Balogh Ferenc: *Bauhaus és panelház*. A gropiusi életmű gyakorlati értelmezéséhez.
5. Dienes Sándor: *Lakásártalmak*. A mikroklíma. A mikroklíma és a komfortzóna. Zaj, zaj, zaj; és ártalmak.
5. Steinmetz József: *Civilizációs kórok*. Az urbanizáció és környezet viszonya. Urbanizációs kórok, környezetszennyeződés.
5. Szilágyi Margit: *A városi piac vonzóereje*. Pszeudoszociológia: város és falu. A falusi vásárlások iránya, mennyisége és formája. Bizonyos korrelációkeresés a foglalkozási struktúrával.
11. Gagy Balla István: *Körkép egy városszéli iskoláról*. A kolozsvári Írisz-telep iskolájáról. Először a telep bemutatása. Az iskola. A diákok: hogyan olvasnak, tanulnak. Magaviselet. Betegségek, orvosi kezelés. A tanári kar.

1971

4. Kádár János: *Átváltás*. A városiasodás néhány problémáját igyekeznek megfogalmazni.
4. Kerekes Tibor: *A fejlődő Zilah*. A lakosság számának alakulása. Életkor. A növekedés jelenségei. Megoszlás nemek és foglalkozás szerint. Lakosságsűrűség. Népegyesültség és társadalmi tudat.
7. Furdek Máttyás: *Urbanizálás és mezőgazdaság*. Az iparosítás mint az urbanizálódás alapfeltétele (jelzője). Az urbanizálódás objektíve haladó tendencia. Az urbanizáció üteméről. Az átrétegződés hatása a mezőgazdaságban. Az elvándorlás optimális területi megoszlása.

1972

3. Balogh Ferenc: *Régi és új kapcsolata a városépítészetben*. A régibe illeszkedő új kérdései. Folthatás, tömeghatás, térhatás. A modern építészet és urbanisztikai kötöttségei. Néhány példa Kolozsvár, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Nagybánya, Csíkszereda, Marosvásárhely épületeiből.

1973

3. Herédi Gusztáv: *Barót-bánya-kultúra*. Elszigetelt Barót. A vidék átalakulása: a köpeci bánya. A kultúra Baróton. A felszabadulás után Barót, kisebb-nagyobb erőfeszítések révén, bányaváros lesz. Kultúra, ezek után: olvasás, zenekar, turisztikai kor, Kászoni bácsi gyűjteménye. Kérdőjelek.

1974

1. Kósa-Szánthó Vilma: *Családszociológiai felmérés a Sepsiszentgyörgyi Líceum lakónegyedben*. Kimondottan szociológiai felmérésről van szó. Korrelációk, grafikus magyarázat. Házasságkötések száma – életkor. Falusi, városi származás – életkor – házasságkötések száma. Nők házasságkötési életkora – iskolai végzettség. Családtervezés. Az eszményi és a tényleges családonkénti gyermekszám. Megoszlásuk foglalkozási ágak szerint. Konklúzió erre vonatkozóan: tudatos családtervezés nincs. Csak vélemények. A felmérés eredményei talán nemcsak a felmérés helyén érvényesek. (Folytatása a 4. sz.-ban.)

1975

10. Fábián Ernő: *Román városszociológiai kutatások*. Kísérletek néhány Romániára jellemző városszociológiai fogalom körülhatárolására. Felhívja a figyelmet néhány olyan fogalomra (pl. preindusztriális város, szegregáció, tradicionális-modern értékskála), amely a jelzett bibliográfián keresztül hasznos elméleti kiindulópont lehet egy városszociológiai kutatáshoz.

1976

- 5 K[assay] M[iklós]: *Gyergyó jelenti*. Adatok Gyergyószentmiklósról.
5. Tarisznyás Márton: *Gyergyó múltjából*. Gyergyó rövid története.
11. Kósa-Szánthó Vilma: *Munkásmagatartás és életmód. Felmérés a gyergyószentmiklósi bűtorszövetgyárban*. A munkássá válás folyamata, indítókai. A munkahellyel való azonosulás különböző fokozatai. Kategóriák: ingázó munkáslányok, városi leányok, albérlésben lakó falusi lányok, ingázó asszonyok, városi munkásszármazású asszonyok.

1979

- 1–2. Herédi Gusztáv: *Kalányos utca*. Kolozsvár nyugati peremének utcája. Toronyblokk. A házak. Foglalkozások (nagyreszt utcaseprők). Azelőtt kanálfaragók voltak. Lassú átstrukturálódás: irány a szakma. Az utca mint fórum. Aszfaltozták a Kalányos utcát, bontják a házakat.

A HÉT (1970–1979)

1970

2. Az utca *folytatása*. Egy urbanisztikai kiállításról. Bukarest municípium fejlesztési tervének bemutatása egy kiállításon.
4. Vajnovszki Kázmér: *Magány*. Kísérlet a városi magány érzékeltetésére. A „felmérés”, legalábbis felépítésében, tudományos igényű. (Elmélet- -fogalom meghatározás- -interjúk- -kérdőív- -értelmezés- -okkeresés- -,orvosság”). A felmérést Bukarestben végezték. Szociológiai szempontból az adatok kevésbé értékelhetők.

1971

11. Elkán György: *Utak, járművek, közlekedés*. Mi a város mint urbanisztikai egység? Történeti perspektíva. Távlatok.
11. *** *Műépítészet távlatokkal*. Híradás és hozzászólások az országos műépítészeti konferenciáról.
11. Balogh Ferenc: *Város és lélek*. Alkalmazkodás a városi létformához, pontosabban a város alkalmazása az emberhez. Lehetőségek és követelmények.
11. D. Varga Katalin: *A dísz funkciója*. A díszített, művészi igényeknek eleget tevő épület funkciója a városban. Annak szükségessége. Néhány szóban: milyen az URSUS söröző és a COLA bár Kolozsváron?
15. Rott Lajos: *Környezetvédelem – környezettechnika*. A szennyeződésről.
15. Semlyén István: *A környezetaktíva és a tudomány dialógusa*. A környezetszennyeződésről.

1973

12. Rott Lajos: *Üvegházban élünk*. A környezetszennyezés és annak alakulása az utóbbi időben. Elsősorban a Föld hőmérsékletének változásaival, az ózonpajzzsal, a toxikus anyagok hatásaival foglalkozik.
25. Semlyén István: *Fordulat a környezetvédelemben?* Optimista hangvételű határozatok ismertetése. A természetvédelemre előirányzott összegek emelkedése. A gépkocsi mint „mammut-szennyező”. A vízszennyeződés problémái. Intézkedések, megszorítások. A nukleáris szennyeződés megoldásának egyik útja az „önbeásó-raktározás”. Konklúzió: vannak remények, de nem kell türelmetlenkedni.
37. Hamar Márton: *Az ember és környezete*. „Metakörnyezetvédelem”. Megpróbálja összefoglalni a környezetvédelemről alkotott elképzeléseket, és igyekszik bizonyítani, hogy arra szükség is van.
40. Cseke Gábor: *A gomba árnyékában, avagy nyaraljon Szovátán!*

1974

3. Rostás Zoltán: *Lakás és életmód, interjú Kepes György szociológussal*. Kepes György szociológus a bukaresti municípiumi néptanács mellett működő *Szociológiai Laboratórium* vezetője, elmondja, hogy nincsenek adatok, amire támaszkodhatnának munkájukban, az építésekkel való együttműködés nem kielégítő, az eredményeket nem veszik igénybe a megfelelő mértékben. Vákolja a laboratórium tevékenységét is.
7. Vogel Sándor: *A történettudomány önálló ága: a várostörténet*. Ismeretterjesztési céllal mutatja be a várostörténet problematikáit, érdeklődési körét. Kiemel néhány kérdéskört, mint: a középkori város meghatározása, a városi élet kontinuitása, a lengyel várostörténeti kutatások néhánymondatos ismertetése.
46. Beke György: *Fiatal Szilágyság*. Szilágysági riport, különös tekintettel Zilahra. Irodalmi élet, ingázás, ipari fejlődés, művészet, interjúk.
47. *** *Mire büszke a riporter?* Körinterjú riporterekkel arról, hogy városaink miként fejlődtek az utóbbi időben? Halász Anna Bukarestről, Szekernyés János Temesvárról, Marosi Ildikó Csíkszeredáról, Bölöni Sándor Váradról, Octavian Georgescu Constantáról ír,

1975

2. Vajnovszki Kázmér: *Az építészet forradalma – miért ne...* Benedek Tibor műépítész doktorral, a fővárosi műépítészeti kar dékánjával készített interjú alapján megírt riport. Az építészetről a megváltozott – felgyorsult – társadalmi élet keretei között. Házgyári elemekkel való építkezés, de... hogyan kellene? A tömbház apológiája. A főiskoláról.
4. Vajnovszki Kázmér: *Bukarest: munkahely és otthon*. Beszélgetés Ștefan Ciurel mérnökkel, a fővárosi néptanács alelnökével. Néhány szó Bukarest történelméről. A szolgáltatások fejlődéstörténetéből. Ellentmondások a városképben. Átalkítható belsőterület lakások és összefüggő tóhálózat mint a jövő feladatai.
6. Beke György: *Képek az alakuló összképből*. 4 „röpke riport” Zsibóról. 1. Ipar, életmód (tömbház) – fürdőszoba. 2. Könyvek – olvasás. 3. A botanikus kert: a Wesselényi-kastély külső kertje. A belső gokart-pálya. 4. Az iskola.
7. Szekernyés János: *Buziás második felvirágzása*. Beszélgetés Gheorghe Leucuța elvtárral, a város polgármesterével. Egy kis történeti áttekintés. Az ásványvíz jelentősége a város életében. A fürdőváros kínálatai. Művelődési élet. Építkezések. Iparosítás.

1976

5. Beke György: *Fogarasi feleletek*. R riport. Történelmi pillanatképek. A fogarasi szabadegyetemről. Iskola: a magyar tagozatról. Az irodalmi kör munkájáról.
13. Vásárhelyi Lajos: *Város és folyó*. R riport. A Maros szabályozásáról. A riport gerincét a Nits Tibor műépítésszel készített interjú teszi ki. A folyóról és annak beilleszkedéséről a városképbe. A szerző javaslata: gondoljunk a horgászokra is.
40. Páll Jenő: *Merre tart a közlekedés?* Ismeretterjesztő, problémafelvető írás.
40. Major Miklós: *Milliók szomszédság*. Tanulmány. Agglomeráció és agglomerációs övezet. A szuburbiák két jellegzetes típusa: a bolygó- és az alvóvárosok. Ha a városi agglomeráció-növekedés tovább tart, létrejön a megapolisz. Ezután következik az ökümenopolisz.

1977

12. Létay László: *Konténer-lakás*. Ismeretterjesztő cikk. Új építészeti mód. Technológiai leírás. Japán példák. Az ún. „metabolista” irányzat az építészetben és a városrendezésben. Ennek meghaladása. Mindezek lényege: a mobil építkezés.
18. Létay László: *Házat vagy környezetet építünk?* Ismertetés. Mit jelent az építészeti funkcionalitás? Esztétikum és funkcionalitás. Kifelé a szűk utilitarizmusból.
26. Fábián Ernő: *Egy város arca – a népesség tükrében*. Kovásznai gondok.
27. K.R.Z. „Nincs eszményi város.” (Nemzetközi urbanisztikai értekezet a fővárosban.) Interjú Jack C. Fischer professzorral, a Johns Hopkins Egyetem urbanisztikai intézet igazgatójával.
43. Ferencz Zsuzsanna: *Feljegyzések egy új negyedről*. Riport a fővárosi Berceni-negyedről. Egy kis történelem. A lakók foglalkozása, „életfelfogása”. Néhány lakó véleménye a negyedről.
46. Marton Lili: *A város egyénisége*. Beszélgetés Elkán György Kolozs megyei főépítéssel. Városfejlesztési irányok Kolozsváron.

1978

18. Létay László: *Hazai fejlődés – hazai építkezés*. (Három könyv tükrében) Recenzió, ismertetés. Az RKP fejlesztési tervei, politikája. Demográfiai változások. Gazdaság és városfejlesztés. Néhány szó a közérzetről.
31. Bardócz Gergely: *Iparos Fehérvár*. Riport Gyulafehérvár ipari fejlődéséről. Fehérvár ipara tegnap és ma. Súly a megye, az ország gazdaságában. Munkáshagyomány (?) és utánpótlás. Néhány gond a város életében. A riport gerince: interjú Nicolae Roșu elvtárral, a gyulafehérvári municípiumi pártbizottság első titkárával, a város polgármesterével.

1979

5. Létay László: *Táj és építészet*. (Ismertetés, ismeretterjesztő cikk). Beépített és beépítetlen területek. További kilátások. Szétszórás és csoportosítás. A környezet és az építkezés: beépülés és kontraszt.
41. Dali Sándor: *Régi város új rangja. Avagy miből lesz a municípium*. Sepsiszentgyörgy municípiummá válásának alkalmából készített interjúsorozat. A város történeti vonatkozásairól dr. Székely Zoltán történész, az „újabb” fejlődésről Sánta Károly polgármester, a városrendezésről Török Áron építészmérnök beszél.
41. Vajnovszki Kázmér: *Műépítésekkel beszélgetünk. Holnapi utcákon sétálgatva*. Beszélgetés Benedek Tibor és Sebestyén György műépítésekkel azon a kiállításon (annak ürügyén), amely az épülő vagy tervezett városközpontokat mutatja be. Alcímek: Városközpontok, Egyénítés, A jövő nevében, Az iram, Napházak, Tetszik – nem tetszik?.

Összeállította Barthy Zoltán

FALVAK DOLGOZÓ NÉPE (1968–1980)

1968

20. Gy. Szabó Gyula: *Városközelben*. Riport a Nagyváradtól 4 km-re fekvő Bihar-szentjánosról. A városközeliség gazdasági előnyei. A viszonylagos anyagi jólét növekedése nem jár együtt a szellemi igények gyarapodásával. Nem használják ki a közeli nagyváros szellemi erőforrásait.
31. Beke György: *Urbánus faluk*. Vezércikk. A kifejezés megszületéséről és tartalmáról. Az írás lényege: a falu városiasodása a döntő feltétele annak, hogy a közeljövőben a mezőgazdaságnak ne kelljen munkaerőgondokkal küszködnie. Az uniformizálódás veszélyei. A helyi építészet népi hagyományainak felkarolása.
40. Hajas István: *Ingázók a vonaton*. Riport az ingázás jelenségéről Brassó és Felső-Háromszék között. Milyen társadalmi réteget (kategóriát) képviselnek az ingázók? Különbözőségük a városi munkásoktól és a földművelőktől. Az erkölcsi lazulás veszélye.

50. Péter Sándor: *Művelődési gondok Baróton*. Erdővidék központjának várossá nyilvánítása. A szellemi igényszint növekedése. Az igények kielégítésének nehézsége. Elképzelések, tervek.

1969

- 3 Silimon-Várday Zoltán: *A falu városiasodása – és ami nem okvetlenül következik belőle*. Egy felmérés tanulságai (a Szatmár megyei Gencsről). Az ipari kereset nyújtotta előnyök. Viszonylagos anyagi jólét. De: nem a saját törvényei szerint él már a falu. A város utánzása építkezésben, öltözködésben – a felszínes divatjelenségek szintjén. Az új típusházak háttérbe szorítják a hagyományos népi építkezést, és nem funkcionálisak. Fürdőszoba építése – raktárnak, lomtárnak.
46. Sike Lajos: *Erdőd – belülről nézve. (Urbánus faluk)*. Riport a városiasodás folyamatairól. Villaszerű lakóházak, modern lakberendezés, gépesített háztartás. A jólét örömei és árnyoldalai.
49. Bartis Ferenc: *Város a faluban*. Riport Gyulakutáról. A városiasodás külső és „belső” jelei. A művelődési igények növekedése; kielégítésük nehézsége. Az akadályok elhárítása; népművészet, iparművészet fejlesztése.

1971

14. Inován Hajnal: *Rékás. (Urbánus faluk)* Helységrendezés. Gazdasági viszonyok: fejlett mezőgazdaság, gyenge ipar. A várossá válás lehetőségeiről Simion Cernescu polgármester.
15. Inován Hajnal: *Hagyománytisztelő város. (Ipari tájak)* Temesvár múltja, fejlett kézműipara. Mai és holnapi üzemek: a korszerű iparhálózat megteremtése. A fejlődés szilárd alapja: a múltból átörökített gazdag hagyomány.
25. Hajas István: *Diószeg? Székelyhíd? (Urbánus faluk)* Riport az érmelléki nagyközségek városiasodásáról. Megoldásra váró gondok: ipartelepítés, kereskedelem, oktatás. Művelődési igények. Prioritási kérdések. Bihardiószeg és Székelyhíd vetélkedése.
29. Inován Hajnal: *Szinérváralja. (Urbánus faluk)* Az igazi városiasodás nemcsak fejlett gazdasági életet feltételez: intenzív szellemi életet, gazdag művelődési hagyományokat. A lehetőségek számbavétele. Fejlesztési tervek, igények, elképzelések.
35. Máriás József: *Nyugdíjasok faluja – holnapi fürdőváros*. Riport Aknasugatagról. A sóbánya bezárását (1950) követő demográfiai változások. Fialatok elvándorlása, idősebbek szakmaváltoztatása. A bútorigipari részleg áthelyezése. Demográfiai felmérés: 440 családból 300 családfő nyugdíjas. A település fennmaradásának biztosítéka: Aknasugatag fürdővárossá építése. A munkálatok megkezdődése – önerőből.
42. Inován Hajnal: *Gátalja. (Urbánus faluk)* A várossá nyilvánítás előfeltételei. Ipartelepítés, az ingázás megszüntetése, helybeli munkalehetőségek biztosítása. Oktatás. Művelődés.

1972

8. Zágoni Attila: *Lépésben a város felé*. Riport a Szilágycsehtől 3 km-re fekvő Völcsökről. A városperemi település paradoxona: a megfelelő összeköttetés hiánya miatt nem tudják kihasználni a városközelség előnyeit.
50. Murádin Jenő: *Változó Érmellék*. Riport a várossá nyilvánítást váró Érmihályfalváról. Demográfiai adatok. A lakosság foglalkoztatottság-struktúrája. A mezőgazdaság és a helyi ipar kevés munkaerőt köt le. Ingázás – két megyébe. Tervek, vágyak, igények. Oktatás, művelődés, könyvellátás.

1973

17. König Miklós: *Újszentes: Temesvár kapuja*. Ipari munka és mezőgazdasági termelés egyensúlya. Ingázás, de élvonalbeli termelőszövetkezet is. Az egyensúlyhelyzet megtartásának nehézségei.
28. Hajas István: *Mezőfény. (Urbánus faluk)* Riport a község gazdasági megerősödéséről, a városiasodás látható jeleiről.

50. Gyarmath János: *Zsuzsival az Avasban*. Riport Avasújvárosról. A lakosság – tavasztól ősziig tartó – migrációjának bemutatása. Elvándorlók és otthonmaradtak. Beszélgetés Balog Imre polgármesterrel a migrációs jelenség megszüntetésének feltételeiről. Gazdasági élet fejlesztése, kereskedelem, szellemi élet.

1974

4. Hajas István: *Szecseleváros*. Ipar és mezőgazdaság viszonya. Korszerű földművelés: multimilliomos termelészövetkezet, iparszerű mezőgazdálkodás.
47. Borsos János [Hajas István]: *Tusnádi urbanizáció*. Beszélgetés Kóródi Benjámint polgármesterrel a városiasodás alapfeltételeiről. Bár a termelészövetkezet az országos élvonalba küzdötte fel magát, továbbra is gondot okoz a munkaerő-főtlenség lekötése. Cél: helyben munkát biztosítani az ingázóknak. Kezdeményezések, elképzelések.

1975

8. Muzsnay Árpád: *Az Avas és a Szamos mente találkozásánál*. Riport Szinérváraljáról. Az ipari tevékenység fellendülése, a mezőgazdaság korszerűsítése. Mezőgazdasági szakliceum. Tudományos kutatás. Kereskedelem, vásárok. Közművesítés, lakásépítés.
10. Muzsnay Árpád: *A távlatok Aknasugataga*. Központi támogatás nélkül, önerőből mire futja? A település fürdővárossá fejlesztése lassan halad.
13. Gy. Szabó Gyula: *„Arad mellett, de mégse...”* A városperemi település paradoxona: az út hiánya miatt a szentpáliak nem tudnak élni helyzeti előnyükkel.
14. Gy. Szabó Gyula: *Virágos Száldobágy*. Riport a Nagyvárad melletti település gondjairól. Arról a paradoxális jelenségről, hogy a termelészövetkezet rosszul megy, de az emberek jól élnek. Foglalkoztatási struktúra. A férfiak ipari munkára járnak, az asszonyok intenzív kertészkedést folytatnak.
20. Zágoni Attila: *Ez a falu város*. A városperemi település előnyei és hátrányai. Ipar és mezőgazdaság viszonya. Közérzet a „már nem falu és még nem város” típusú településen (Maroszentgyörgy).
22. Muzsnay Árpád: *A városiasodás útját egyengetni kell*. Felmérés Erdődön. Az ingázás hátránya: az esti liceumot végzők nagy része év közben kimarad. Németi János polgármester az ipartelepítést, helyi munkalehetőségek megteremtését sürgeti.
31. Bazsó Zsigmond: *A mócsi vásár*. Riport a Mezőség központjában hagyományos nagyvásárról. Kínálat és kereslet. A vásár vonzasköre.
32. Batizi András [Muzsnay Árpád]: *Parajd. (Városiasodó falvak)* Interjú Pakot József polgármesterrel a várossá válás feltételeiről. Cél: fürdővárossá fejleszteni a települést. 450 munkaerőt foglalkoztató szanatórium építésének terve. A bányahizlalda beindulása.
39. Szárhegyi Gyula [Gy. Szabó Gyula]: *Ditró. (Városiasodó falvak)* A település múltja. Iparosítás, városiasodás. Exportra termelő bútorgyár. A lakosság foglalkoztatottságának struktúrája. Kereskedelem, szolgáltatás. Művelődési élet. Egészségügyi ellátás, kórházépítés.

1976

14. Zágoni Attila: *Parajdi panoráma. (Mai falvak – holnapi városok)* Parajd várossá válásának kérdéseiről Pakot József polgármester, Ilyés Károly alelnök, László Miklós művelődési igazgató és dr. Veress Árpád körzeti orvos beszél. A munkaerő-elvándorlást csak ipartelepítéssel, helyi munkahelyek létesítésével lehet lefékezni. A sóvidéki emberek műszaki hajlama. A nők foglalkoztatásának gondja. Lakásépítés.
17. Muzsnay Árpád: *Akárcsak városom. (Megvalósítások és vágyak Erdődön)*. Beszélgetés Németi János polgármesterrel a várossá nyilvánítás követelményeiről, a megoldásra váró gondokról. Ipartelepítés és iparszerű mezőgazdaság. Oktatás. Pályaválasztási gondok.
41. Kovács Nemere: *Falu a nagyvárosban*. A szerző arra keresi a választ Kolozsvár hóstátjában: hogyan lehet földművesként élni egy nagyvárosban? A város terjeszkedése fokozatosan kiszorítja az intenzív zöldségtermesztésből élő hóstátiaikat. A nemzedékváltás is siettetni ezt a folyamatot. Fiatalok életformaváltása.
- 50–51. Gy. Szabó Gyula: *Több nézetből...* Érmihályfalva ingázói. A városi munka-

hely és az otthon szemszögéből. Isterik-e a vállalatvezetők az ingázók gondjait, közérzetét? Hát a közszervezetők? Az ingázók és a városi munkások közötti különbségről és megkülönböztetésről. Az ingázók fizikai és pszichikai igénybevételeiről.

52. Gy. Szabó Gyula: *A városrang várományosai*. A település (Székelyhíd) múltja, hagyományai. Városrendezési terv. Ipartelepítés, mezőgazdaság korszerűsítése. A lakosság foglalkoztatottság-szerkezetének módosulása. Ipari munkások számának a növekedése. Lakásépítés.

1977

13. Hajas István: *Szilágycsehi krónika*. Interjú Székely József tévesz-elnökkel. Milyen lehetőségek kínálkoznak a városi termelőszövetkezetben a termésátlagok növelésére, a korszerű mezőgazdasági nagyüzem megteremtésére?
17. Szárhegyi Gyula [Gy. Szabó Gyula]: „*Nagyszalonta híres város...*”. Ipar és mezőgazdaság viszonya, részaránya. Iparosítás felgyorsulása, mezőgazdasági nagyüzem kialakítása. Ipar és mezőgazdaság új egyensúlyhelyzetben. Ennek köszönhető, hogy itt működik az ország egyik legnagyobb és legjobb termelőszövetkezte.
46. Gy. Szabó Gyula: *Remete, a mindig mozgó*. Szociográfiai riport Gyergyóremetéről. Településtörténet, foglalkozás-struktúra. Munkásfalú-státusz. Ingázás. Naponta, hetente, havonta megtérő vándormunkások.
49. Németh Ernő: *Város az erdő között*. Riport egy hegyvidéki városról. Címpulung Moldovenescről. Beszélgetés a város polgármesterével a városépítésről, az új városközpont kialakításáról és az újabb ipari létesítményekről.

1978

- 39–42. Beke György: *Mócföldi napló*. Riportsorozat. Bányászat az Érchegységben. Bányászoműlt, -hagyományok. A móc falvak településtörténete. Verespatak és Aranyosbánya mai lakói. A nagylupsai móc múzeum. Az ingázás mócföldi hagyománya. Magyar és román szabadságharcos emlékek az Érchegységben. A topánfalvi bútorgyár. Tegnapi földművelők, mai szakmunkások.

1979

26. Szárhegyi Gyula [Gy. Szabó Gyula]: *Merre is hát, Marosszentgyörgy?* Marosvásárhely munkaerő-elszívó hatása. Demográfiai adatok. A lakosság és az ingázók foglalkozás-struktúrája. Közművesítés. Lakásépítés. Szociális-kulturális létesítmények.
- 31–35. Ferencz S. István: *Jó reggelt, Keresztúr!* Riportsorozat Székelykeresztúrról. Településtörténet, múltidézés, hagyományok. Az utóbbi években beindult agrár-ipari létesítmények. Szerepük a város és a megye életében.
- 51–52. Molnár Judit: *Városalapozás*. Riportsorozat a Suceava megyei Verești-ről. Helyi ipar. Könnyűipari egységek beindulása. Szaklíceum. Kulturális létesítmények.

1980

7. Cseke Péter: *Életformaváltás és műszaki érzékenység*. Beszélgetés Bajkó Rozáliával, a gyergyószentmiklósi Bútorszövetgyár igazgatójával. A faluról bekerült lányok életformaváltásának nehézségei. Az ingázók számának csökkenése, lakásbiztosítása. Néphagyományok feltárása. Régi szövésminták, új termékek.
8. Cseke Péter: *Falusi ezermesterekből műszaki újítók*. Beszélgetés Márton Lászlóval, a gyergyószentmiklósi Bútorszövetgyár főmérnökével. Ingázó munkások aktív szerepe az újítók műhelyében. Szabadalmazott találmányok; újítások és ésszerűsítések. Önképzés, szakműveltség. Az élet minőségének a megváltozása.
18. Borsos János [Hajas István]: *A városiasodás útján*. Interjú Willmann Jolánnal, az uzoni pártbizottság titkárával Uzon agrár- és ipari várossá fejlesztésének körülményeiről. Az ingázás csökkentése. Lakásépítés. Az állattenyésztésben dolgozó vendégmunkások letelepítése. Ipari egységek létesítése, női munkaerő lekötése. Közművesítés. Vásár és piac. Népi ipar felkarolása.
20. Gábor János [Cseke Péter]: *A gyárkapun belül is hat a falu ítélete*. Beszélgetés Veress Károly mérnökkel, a székelyudvarhelyi Cérnagyár első igazgatójával. Székelyföldről kirajzott szakemberek hazahívása. Falvokról toborzott munkások élet-

[Erdélyi Magyar Adatbank]
Egyed Péter (szerk.): Változó valóság

- formaváltása. Az alkalmazkodás nehézségei. Gyár és falu viszonya, kölcsönös egymásrahatása.
25. Zágoni Attila: *A városiasodás jelei*. Kraszna városi jövőjének megalapozásáról. Helyi ipar és kihelyezett ipar. Ipari szaklíceum. A városiasodás külső és „belső” jelei. Tömbházépítés. Szolgáltatások...
- 32–34. Cseke Péter: *Egy leendő város előtörténetéhez*. Riportsorozat a várossá válás útját járó Homoródszentmártonról. Az elvándorlási hullám ellensúlyozása. Az ipartelepítés feltételei. Megnövekedett szellemi igények. A szülőföldért végzett többletmunka erkölcsi parancsa. Néphagyományok és korszerű művelődés. Helytörténeti, néprajzi és képzőművészeti gyűjtemény létrehozása.
34. Muzsnay Árpád: *A munka örök diadala*. A várossá váló Zelestyehuta. Múlt, jelen és jövő koordinátái. Üveggyártás és demográfiai robbanás. A városközpont kialakításának kérdései. Lakásépítés. Női munkaerő foglalkoztatása. Pályaválasztási gondok.

Összeállította Cseke Péter

HELYSÉGNÉVJEGYZÉK

- Abrudbánya – Abrud, Fehér m.
Aknasugatag – Ocna Şugatag, Máramaros m.
Alsódetrethem – Tritenii de Jos, Kolozs m.
Alsósófalva – Ocna de Jos, Hargita m.
Apold – Apold, Maros m.
Arad – Arad, Arad m.
Aranyosbánya – Baia de Arieş, Fehér m.
Aranyosegerbegy – Viişoara, Kolozs m.
Aranyosgerend – Lunca, Kolozs m.
Aranyosgyéres – Cîmpia Turzii, Kolozs m.
Aranyoslóna – Luna, Kolozs m.
Aranyospolyán – Poiana, Kolozs m.
Atyha – Atia, Hargita m.
Avasújváros – Oraşu Nou, Szatmár m.
- Balánbánya – Bălan, Hargita m.
Balázsfalva – Blaj, Fehér m.
Bálványosvára – Unguraş, Kolozs m.
Bákó – Bacău, Bákó m.
Barót – Baraolt, Kovászna m.
Bánffyhunyd – Huedin, Kolozs m.
Beszterce – Bistriţa, Beszterce-Naszód m.
Béta – Beta, Hargita m.
Betfalva – Beteşti, Hargita m.
Bethlen – Beclean, Beszterce-Naszód m.
Bihardiószeg – Diosig, Bihar m.
Bikafalva – Tăureni, Hargita m.
Bogárfalva – Bulgăreni, Hargita m.
Bonchida – Bonţida, Kolozs m.
Brassó – Braşov, Brassó m.
Borsabánya – Borşa, Máramaros m.
Bögöz – Mugeni, Hargita m.
Börvely – Bervenii, Szatmár m.
Bukarest – Bucureşti
Buziás – Buziaş, Temes m.
- Csikcsicsó – Ciceu, Hargita m.
Csíkszereda – Miercurea Ciuc, Hargita m.
- Dálnok – Dalnic, Kovászna m.
Dés – Dej, Kolozs m.
Detrehemtelep – Triteni-colonie, Kolozs m.
Deta – Deta, Temes m.
Dicsőszentmárton – Tirnăveni, Maros m.
Ditró – Ditrău, Hargita m.
Doboka – Dăbâca, Kolozs m.
Dr. Petru Groza-város – Oraşu Dr. Petru Groza, Bihar m.
- Egerbegy – lásd Aranyosegerbegy
Élesd – Aleşd, Bihar m.
Énlaka – Inlăceni, Hargita m.
Erdőd – Ardud, Szatmár m.
Erdőfüle – Filia, Kovászna m.
Érmihályfalva – Valea lui Mihai, Bihar m.
Etéd – Atid, Hargita m.
- Farkaslaka – Lupeni, Hargita m.
Feketehalom – Codlea, Brassó m.
Félixfürdő – Băile Felix, Bihar m.
Felsőboldogfalva – Feliceni, Hargita m.
Felsősófalva – Ocna de Sus, Hargita m.
Fenyéd – Brădeşti, Hargita m.
Fenyőkút – Fintina Brazilor, Hargita m.
Fogaras – Făgăraş, Brassó m.
Fráta – Frata, Kolozs m.
- Galac – Galaţi, Galac m.
Galócás – Gălăuţiş, Hargita m.
Gátalja – Gătaia, Temes m.
Gelence – Ghelinta, Kovászna m.
Gencs – Ghenciu, Szatmár m.
Gernyeszeg – Gorneşti, Maros m.
Gheorghe Gheorghiu-Dej-város – Oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Bákó m.
- Gyalu – Gilău, Kolozs m.
Gyergyóremete – Remetea, Hargita m.
Gyergyószentmiklós – Gheorgheni, Hargita m.
Gyergyóújfalu – Suseni, Hargita m.
Gyimesbükk – Făget, Bákó m.
Gyimesfelsőlok – Lunca de Sus, Hargita m.
Gyulafehérvár – Alba Iulia, Fehér m.
Gyulakuta – Fintinele, Maros m.
Gyulatelke – Coasta, Kolozs m.
- Halmi – Halmeu, Szatmár m.
Hídalmás – Hida, Szilágy m.
Homoródszentmárton – Mărtineşti, Hargita m.
- Iklód – lásd Nagyiklód
- Kecsed – Aluniş, Kolozs m.
Kecsetkiszalud – Satu Mic, Hargita m.
Kerelőszentpál – Sînpaul, Maros m.
Kézdiálmás – Mereni, Kovászna m.
Kézdivásárhely – Tg. Secuiesc, Kovászna m.
Kibéd – Chibed, Maros m.
Kisesküllő – Aşchileu Mic, Kolozs m.
Kobátfalva – Cobăteşti, Hargita m.
Kolozsborsa – Borşa, Kolozs m.

[Erdélyi Magyar Adatbank]
Egyed Péter (szerk.): Változó valóság

- Kolozsvár-Napoca – Cluj-Napoca, Kolozs m.
Korond – Corund, Hargita m.
Kötelenđ – Gădălin, Kolozs m.
Kraszna – Crasna, Szilágy m.
Küküllőkeményfalva – Țirnovița, Hargita m.
Küküllőszéplak – Suplac, Maros m.

Lengyelfalva – Polonița, Hargita m.
Lövéte – Lueta, Hargita m.
Lugos – Lugoj, Temes m.
Lupény – Lupeni, Hunyad m.

Madéfalva – Siculeni, Hargita m.
Magyarszentbenedek – Sînbenedic, Maros m.
Magyarvîsta – Viștea, Kolozs m.
Malomfalva – Morăreni, Hargita m.
Máramarossziget – Sighetu Marmăției, Máramaros m.
Máréfalva – Satu Mare, Hargita m.
Margitta – Marghita, Bihar m.
Marokháza – Tăușeni, Kolozs m.
Marosludas – Luduș, Maros m.
Marosnémeti – Mintia, Hunyad m.
Marosszentgyörgy – Singeorgiu de Mureș, Maros m.
Marosvásárhely – Tg. Mureș, Maros m.
Medgyes – Mediaș, Szeben m.
Mezóbánd – Band, Maros m.
Mezónagycsány – Ceanu Mare, Kolozs m.
Mezőfény – Foeni, Szatmár m.
Mikefalva – Mica, Maros m.
Mocs – Mociu, Kolozs m.

Nagybacon – Bățanii Mari, Kovászna m.
Nagybánya – Baia Mare, Máramaros m.
Nagycsány – lásd Mezónagycsány
Nagyenyed – Aiud, Fehér m.
Nagyesküllő – Așchileu Mare, Kolozs m.
Nagyiklód – Iclod, Kolozs m.
Nagykároly – Carei, Szatmár m.
Nagykend – Chendu, Maros m.
Nagylupsa – Lupșa, Fehér m.
Nagyszalonta – Salonta, Bihar m.
Nagyszeben – Sibiu, Szeben m.
Nagyvárad – Oradea, Bihar m.
Naszód – Năsăud, Beszterce-Naszód m.

Nyárádszereda – .Miercurea Nirajului, Maros m.

Oklánd – Ocland, Kovászna m.

Örke – Urca, Kolozs m.

Parajd – Praid, Hargita m.
Patakfalva – Văleni, Hargita m.

Rékás – Recaș, Temes m.

Segesvár – Sighișoara, Maros m.
Sepsiszentgyörgy – Sf. Gheorghe, Kovászna m.
Siklód – Șiclod, Hargita m.
Solymos – Șoimuș, Maros m.
Sósszentmárton – Gligorești, Fehér m.
Sóvárad – Sărățeni, Maros m.

Szamosújvár – Gherla, Kolozs m.
Szapáryfalva – Țipari, Temes m.
Szarvaskend – Cornești, Kolozs m.
Szászrégen – Reghin, Maros m.
Szatmárnémeti – Satu Mare, Szatmár m.
Szecseleváros – Or. Săcele, Brassó m.
Szék – Sic, Kolozs m.
Székelyhíd – Secuieni, Bihar m.
Székelykeresztúr – Cristuru Secuiesc, Hargita m.
Székelyudvarhely – Odorheiu Secuiesc, Hargita m.
Székelyvarság Vírșag, Hargita m.
Szelestyehuta – Poiana Codrului, Máramaros m.
Szilágycseh – Cehu Silvaniei, Szilágy m.
Szilágyosmlyó – Șimleu Silvaniei, Szilágy m.
Szinérváralja – Seini, Szatmár m.
Szolokma – Solocma, Maros m.
Szováta – Sovata, Maros m.

Temesvár – Timișoara, Temes m.
Torda – Turda, Kolozs m.
Tordakeresztos – Oprișani, Kolozs m.
Topánfalva – Cîmpeni, Fehér m.
Tusnád – Tușnad, Hargita m.

Újszentes – Dumbrăvița, Temes m.

Úlke – Ulcani, Hargita m.

Válaszút – Răscruți, Kolozs m.
Vajdahunyad – Hunedoara, Hunyad m.
Vargyas – Vîrghiș, Kovászna m.
Végvár – Tormac, Temes m.
Verespatak – Roșia Montana, Fehér m.
Vlahica – Vlăhița, Hargita m.
Völcsök – Ulciug, Szilágy m.
Vulkán – Vulcan, Hunyad m.

Zetelaka – Zetea, Hargita m.
Zernyest – Zărnești, Brassó m.
Zilah – Zalău, Szilágy m.

Zsibó – Jibou, Szilágy m.
Zsombolya – Jimbolia, Temes m.
Zsuk – Jucu, Kolozs m.